

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ У ХОДІ ВИВЧЕННЯ ХІМІЇ

Жук Анастасія Олегівна,
здобувач II курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти,
anastasiiazhuk14@gmail.com
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Авдєєва Ольга Юрїївна,
доктор філософії з галузі Освіта/ Педагогіка,
доцент (б.в.з.), avdeeva8909@gmail.com
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Хімія – це наука, яка оточує кожного з нас протягом всього життя. Більшість процесів у нашому організмі обумовлені хімічними взаємодіями та реакціями, які інколи мають визначальний вплив на здоров'я, настрій та емоційні реакції. Саме тому формування в учнів пізнавальної активності в ході вивчення хімії має велике значення як в урочний час, так і в позакласній діяльності.

Науковці трактують поняття «пізнавальна активність» як бажання самостійно мислити, знаходити власний підхід до вирішення конкретного завдання, бажання самостійно одержувати знання, формувати критичний підхід до думки інших тощо [1].

У ході проведення навчального заняття з хімії важливим є формування наукового світогляду учнів, засвоєння у них нових знань, набуття практичних умінь і навичок, а також мотивування до самостійної роботи через хімічний експеримент, розвиток індивідуальних творчих здібностей із урахуванням інтересів та нахилів, що працює як заохочення до свідомої самостійної позакласної роботи учнів.

В умовах сьогодення широкого використання набули такі методи активізації пізнавальної діяльності, як: метод проблемного, алгоритмізованого, евристичного та дослідницького навчання. Саме зазначені методи спрямовані на вирішення творчих завдань та орієнтовані на індивідуальну й групову дослідницьку діяльність.

Основні характеристики методів активізації пізнавальної діяльності учнів у ході вивчення хімії, які в процесі навчання діють в органічній єдності [2]:

- метод проблемного навчання – на сьогодні один із основних методів, базу якого складає створення проблемних ситуацій, підведення до них учнів. Цей метод дозволяє задіяти волю, пошукову та емоційну сторони учнів, що спрямує їх на максимальне оволодіння матеріалом, викликає інтерес до навчання;
- метод алгоритмізованого навчання – дозволяє учням будувати логічні зв'язки при вирішенні проблеми та шукати найбільш оптимальний шлях з метою її рішення, ґрунтується на тому, що будь-яка діяльність людини є послідовністю дій, алгоритмом;
- метод евристичного навчання – метод пошуку, в ході якого людина приходить до способу вирішення проблеми та робить певні висновки;
- метод дослідницького навчання – є наслідком евристичного методу, служить механізмом перевірки теоретичного припущення.

Позакласна діяльність учнів із хімії ґрунтується на засадах добровільності у вільний від уроків час та під керівництвом учителя, вона зазвичай доповнює матеріал навчальної програми, глибше розкриває проблемні питання, формує пізнавальний інтерес до вивчення хімії як науки повсякденного життя. Такий вид діяльності є доповненням до уроку, яке більш детально розкриває тему, дозволяє сформулювати дослідницькі вміння за межами традиційного проведення уроку, що дозволить учням не лише вивчити матеріал, а й обдумати його більш детально, сформулювати власні думки та припущення, дискутувати та обговорювати ідеї разом із учителем та іншими учнями. Це вид діяльності, спрямований на задоволення освітніх потреб учнів у позаурочний час, який сприяє закріпленню отриманих на уроці знань,

розвитку індивідуальних здібностей, потреб, нахилів, а також допомагає проявляти себе в ході виконання завдань, проведення конкурсів, вікторин, обговорення проблемних питань тощо.

При підготовці до проведення позакласного заняття вчитель має приділити особливе місце підготовці, враховувати ступінь обізнаності учнів, їхній вік, міжпредметні зв'язки та засвоєний матеріал, щоб обрати найбільш оптимальний вид діяльності для позакласної роботи. Оскільки хімія оточує нас всюди, при плануванні позакласних занять доцільно підбирати теми, які б цікавили школярів і стосувалася їх повсякденного життя.

Отже, хімія має все більший вплив на життя сучасної людини, тому важливо в повній мірі підготувати до цього учнів. Подібний підхід в ході проведення позакласних занять з хімії сприяє формуванню пізнавального інтересу до предмету та дозволяє застосовувати отримані знання на практиці, гуртує учнів, надає можливість проявляти їх особисті якості.

1. Вахрушева Т. Ю. Теоретичні аспекти активних методів навчання. [Електронний ресурс] – Режим доступу: – <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2008-03/08vtyaml.pdf>

2. Живайкіна М. О. Прийоми та методи активації пізнавальної діяльності учнів у початковій школі. [Електронний ресурс] – Режим доступу: – <https://kadet-mvd.ru/uk/pelevin-victor/metody-i-priemy-dlya-aktivizacii-uchashchihsya-priemy-i-metody.html>